

DİLARE VAHABZADENİN ÇIXIŞI*

Çox hörmətli xanımlar və cənablar, başqa yerlərdən sempozyuma, anım gününə gələn qonaqlar!

Evvəla, sizin axır çərşənbə bayramınızı təbrik edərim. Bayramlarınız uğurlu gəlsin, həmişə¹ xeyir işlərdə olasınız. İkinci tərəfdən də mənim Bextiyarla yaşadığım ömür o qədər mənalı və maraqlı keçib ki, hər günü bərdə saatlarla danışmaq olar.

Mən belə mötəbər² kürsüdə birinci dəfədir ki, ömür-gün yoldaşsınız onun haqqında söz deyirəm. Bilirəm ki, boynuma çox məsuliyyətli iş düşür. Həmişə ondan öyrənmişəm və Bextiyar haqqında çoxsaylı çıxışlara qulaq asmışam. Onun şərəfinə keçirilən toplantılarda iştirak etsəm də, heç vaxt söz alıb danışmamışam. Çünki onun yaradıcılığı həmişə diqqət mərkəzində idi, tənqidçilər və alimlər hər yeni kitabını təhlil edirdilər. Bir məsələni nəzərinizə çatdırım ki universitetdə təhsil aldığı illərdə biz evli idik, o mənim müəllimim olub. Oxuduğu mühazirələr odlulovlu olsa da, Bextiyar sirli adam idi. O dərs deyən zaman müxtəlif fakültələrin tələbələri auditoriyaya toplaşdı. O ele çılgınlıqla danışdı ki onun həyat yoldaşı olduğumu unudaraq heyranlıqla söhbətlərinə qulaq asardım, milli qeyrətdən söz salardı, hamıya onun üsyankar fikirləri ayrı cür zövq verirdi. O tələbələrə hamısına vətənpərvərlik duyğusu aşılırdı, torpağa, millətə olan sevgisini izah edirdi. İzah elədikcə o qədər coşardı ki, biz, gənclərin qəlbinə rıqqətə gətirirdi³. O ele bilirdi ki, söhbətlərində nəse çatışmır, nəyisə deyib qurtarmağa imkanı olmayıb, təşvişə düşürdü, bərk narahatlıq keçirirdi. Bextiyar müəllim ömrünün sonuna kimi xalqdan ötrü çalışdı, türk xalqlarına xüsusi hörmət bəslədi.

Ömrünün axırını gününü, qəlbinin durmasına bir neçə saat qalmış qarımızı döydülər, Bakıdakı Qafqaz Universitetinin rektoru Əhməd Saniç və bir şəxs (adı yadımda deyil) gəldilər, xahiş elədilər ki, onları Bextiyarla görüşdürüm.

İş otağında kitab oxuduğu zaman Bextiyarın yanına gəlib dedim ki, iki nəfər türk gəlib, sənə gələ bilmək istəyirlər. Qonaq otağına gələ

* Bu yazı, Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü ilə TÜRKSOY'un işbirliyiylə 16 Mart 2010 tarixində təşkil olunan "Ölümünün Birinci Yıldönümündə Bahtiyar Vahapzade Sempozyumu"nda şairin hanımı Dilâre Vahapzade'nin açılış təörenindəki konuşma mətnidir.

¹ Həmişə - hər zaman, daima

² Mötəbər - saygın

³ Rıqqətə gətirmək - heyecanlandırmaq

Dilare VAHABZADE

bilersenmi? Dedi: “Türke canım qurban, men Türkcüyem. Belke de bu benim son görüşüm olacaq”.

Çox hissiyatlı adam idi, her şeyi qabaqcadan⁴ duymuşdu. Şair saat dördde qonaqları qebl eledi, beşde onları hörmətlə yola saldı, texminen altının yarısında ise ömrünü başa çatdırdı. Türk qonaqlar bizden ayrılıb öz evlərinə çatmamış televizorda elan eledilər ki, Bextiyar Vahabzade dünyasını deyişmişdir. Men çox teccüb eledim... İlahi, ne qeder insan, böyükden kiçiyə hamı vidalaşmağa gelmişdi. İzdiham elindən terpenmək mümkün deyildi...

Bextiyar Vahabzade Türkün böyüklüyünü daim tebliğ eden müasir dövrümüzün böyük türkcülərindən idi. Ve onu Türkiyede çox sevirdilər. Bu ölkədən hansı səfir, millət vekili, iş adamı, alim, yazar Azərbaycana gəlirdisə, adətən, cənab prezidentə təqdim olunandan sonra bizə gəlirdi. Hamı Bextiyar müəllimin xeyir-duasını eşitmək isteyirdi. Ümumiyyətlə, xalqda olan mehbət⁵ mecburi yaradılmışdı. Bu, hər bir kəsin içindən gələn sonsuz mehbət idi. Bextiyara evvələr “Azərbaycanın Bextiyarı” - deyirdilər. Sonralar Türk xalqı onu Azərbaycanın böyük yazarı adlandırmaqla yanaşı tez-tez türk dünyasına mexsusluğunu da vurğulayırdı. Men həmişə düşünürdüm ki, axı, burada ne var ki, adı yazardı, söz sənətkarıdır. Daha doğrusu, bunun da peşəsi yazmaqdır. Ne səbəbə bu xalqın qarşısında bu qədər hörmət qazanıb? Ancaq ələ ki, Bextiyar dünyasını deyişdi, dəniz kimi dalğalanan izdihamı görüb teccüblənsəm də, ona qarşı sevginin, istəyin mənbəyinin Vətənə, yurda, insanlara bağlı olduğunu anladım. Çünki izdiham onu son mənzilə göz yaşlarıyla yola saldı.

Bextiyarın ölüm xəberini eşidən kimi dövlət başçısı, cənab prezident İlham Əliyev dərhal öz dəstəsiylə mətəm yerinə gəldi, son mənzilə qədər onun dəfn mərasimlərində iştirak etdi. Şairi hörmətlə yola saldı. Bextiyarın cənəzəsinin üstünə üç rəngli Azərbaycan və al-qırmızı Türkiyə bayraqları örtüldü. Şairin qırxınadək tez-tez ziyarətinə gəlirdik. Görürdük ki, o bayraqların qıraqlarına ziyarətə gələnler qələmlə öz ürək sözlərini yazıblar. Hətta bəziləri ayrıca məktub yazdılar, üstünə də bir daş qoydular ki, külək⁶ atmasın. Dövlət başçısının xüsusi fərmanı ilə doğulduğu şəhərdə onun büstü hazırlandı. Eləcə də dəfn olunduğu Fəxri Xiyabanda qranitdən abidəsi ucaldıldı. Həqiqətən də hər ikisi çox möhtəşəm yaradılmışdır və hər gün də xalq şairin Şəkildəki büstünün və Bakıdakı heykəlinin ziyarətinə gəlir.

⁴ Qabaqcadan - öncədən

⁵ Mehbət - sevgi

⁶ Külək - rüzgâr

Dilare Vahabzade'nin Çıxışı

Türk xalqının şairine qarşı olan mehebbeti gördükce hemişe çaşırdım, çünkü biz yaşadeğımız Sovet Azerbaycanında Türkiye ile elaqe olmayıb. İnanmazdım ki, qapalı ölkenin serhedlerinden uzaqlarda da vetenperver şairi sevirlər. Türkiyeye ilk gelişimizde minlerle insanın mehebbetini, semimiyyetini görgük. Men heyretlenirdim, ucalırdım.

Sizin vaxtınızı alsam da, Türkiyeye ilk seferimizle bağılı bir hadiseni xatırlatmaq isterdim. Sovet çağlarında Bextiyar Türkiyeye iki defe gelmişdi. İlk seferinde men gelmemişdim. Onun ikinci seferinde ise men de yanındaydım. Teyyare dedi ki, sen Türk xalqının mehebbetini görmemisen. Teyyare hava limanında enmeye başlayanda gördük ki, meydança izdihamla doludur. Adamlar ellerinde gül-çiçek tutmuşdular. Dedim ki Bextiyar, bir az gec düşek, yeqin bizimle hansısa vezifeli bir şexs gelib, onu tanımamışıq. Trap teyyareye yanaşanda hamı töküldü, lakin izdiham yerinden terpenmedi. Axıra biz qalanda teyyarede olan qadın söyledi ki, efendim, siz düşmek istemirsiniz? Bextiyar dedi: “Teessüfler olsun ki, hemin o vezifeli adamı görmedik”. Biz düşen kimi sanki deniz telatüme geldi, hamı üstümüze yüyüdü, Bextiyarı aldılar qucaqlarına, heremizi bir terefdən tutub hava limanının meydanına getirdiler, hörmət-izzetle qonaq evine yola saldılar. Men onlarda olan mehebbete heyran qaldım. Hamısı onun şeirlerini ezber deyirdi. Mehmanxanaya geldiyimiz vaxt maşınımızı o qeder gül-çiçekle bezemişdiler ki, dözmeyib zarafatla Bextiyara dedim ki heç gelin gedende bu qeder gül-çiçekle qarşılanmamışdım. Heç de tesadüfi deyil ki, Bextiyar heqiqeten de bextever şair olub. Bütün hörmətli edebiyatşünaslarımız onun haqqında çoxlu yazılar yazıblar. Kimi onu “Azerbaycanın Bextiyarı”, kimisi “Azerbaycanın Bextiyar şairi”, kimi de “Türk Dünyasının Bextiyarı” adlandırıb. Men sözüümü sona yetirerek deyirem ki, ehzen bu xalqlara!